

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 29/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Energia- virastosta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 24 päivänä syyskuuta 2013 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi Energiavirastosta (HE 124/2013 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Christina Snellman, työ- ja elinkeinoministeriö

- ylijohtaja Riku Huttunen, Energiamarkkinavirasto
- toimitusjohtaja Jouko Kinnunen, Motiva Oy
- asiantuntija Sirpa Leino, Energiateollisuus ry
- sopimustoimitsija Harri Turunen, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
- asiamies Pia Hiltunen, Tekniikan Akateemiset ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- Valtiontalouden tarkastusvirasto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Energiavirastosta. Energiamarkkinavirastosta annettu laki kumottaisiin. Esityksen pääasiallisena tavoitteena on järjestää työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle kuuluvia energiapolitiikan toimeenpanotehtäviä uudelleen ja siirtää työ- ja elinkeinoministeriöstä Energiamarkkinavirastoon tiettyjä energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistämistehtäviä. Lisäksi ehdotetaan,

että Energiamarkkinaviraston nimi muutetaan Energiavirastoksi.

Energiamarkkinaviraston henkilöstöresursseja kasvatetaan uusien tehtävien lisäyksen vuoksi yhteensä seitsemällä henkilötyövuodella. Lakiehdotus liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2014 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Talousvaliokunta esittää, että lakiehdotus hyväksytään vähäisin tarkennuksin.

Esityksessä ehdotetaan, että energiasektorin viranomaistehtäviä siirretään työ- ja elinkeinoministeriöstä nykyiseen Energiamarkkinavi-

rastoon. Muutokset kohdistuisivat erityisesti energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan liittyviin koordinaatio- ja toimeenpanotehtäviin. Valiokunta katsoo, että ehdotetut viranomaistehtävien uudelleenjärjestelyt ovat perusteltuja.

Energiamarkkinaviraston vastuualue on laajentunut viime vuosina merkittävästi ja sen rooli on muuttunut valvontaviranomaisesta erityisesti edistämistehtävien suuntaan. Valiokunta katsoo, että ehdotetut uudet tehtävät soveltuvat hyvin keskusvirastotasolla tehtäviksi ja ne tukevat viraston muuta toimenkuvaa. Virastolle ehdotettu uusi nimi, Energiavirasto, kuvaa hyvin laajennutta vastuualuetta.

Merkittävimmät uusista tehtävistä liittyvät vuosittaiseen energiatyöohjelmaan. Näiltä osin viraston on tarkoitus jatkaa Motiva Oy:n kanssa jo pitkään tehtyä yhteistyötä, joka on perustunut vuosittain Motiva Oy:ltä hankittuun työohjelmaan. Osa työohjelmaan aiemmin liittyneistä tehtävistä hoidettaisiin kuitenkin jatkossa Energiavirastossa, jonka henkilöresursseja lisättäisiin vastaavasti. Talousvaliokunta tähdentää, että vaikka viranomaistehtävien organisoinnissa tapahtuu muutoksia, on huolehdittava siitä, että toimintojen jatkuvuus voidaan turvata.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on kiinnittänyt huomiota sekä tulkintaan Motiva Oy:n sidosyksikköroolista että Motivan vastuulla olevien tehtävien luonteesta suhteessa perustuslain 124 §:ssä säänneltyihin julkisiin hallintotehtäviin. Vastaavia kysymyksiä on tarkasteltu myös hallituksen esityksessä (sivut 10 ja 11/I). Talousvaliokunta pitää aiheellisena, että sekä sidosyksikköroolia että mahdollista tarvetta säätää Motiva Oy:n tehtävistä laissa selvitetään tarkoin heti, kun Motivan tuleva tehtäväalue on täsmäntynyt. Valiokunta pitää tärkeänä, että Motivan kattavaa asiantuntemusta kyetään täysimääräisesti hyödyntämään myös jatkossa.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 §. Tehtävät. Pykälässä säädetään Energiaviraston tehtävistä. Talousvaliokunta esittää, että pykälän 2 momentissa olevaan luetteloon teh-

dään tekninen täydennys lisäämällä siihen uusi, 1.7.2013 voimaan tullut laki tuulivoiman kompensatioalueista. Laki sisältää Energiaviraston vastuulle kuuluvia tehtäviä.

Pykälän 6 momentin mukaisesti Energiaviraston tehtäviin kuuluu tuotteiden ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen tuoteryhmäkoh- taisten asioiden valmistelu ja hallinnointi. Ehdotuksen mukaan tämä työ tapahtuisi työ- ja elinkeinoministeriön määräämällä tavalla. Energiavirastolle on kuitenkin tarkoitus siirtää merkittävää täytäntöönpanovaltaa ekosuunnitteludirektiivin osalta, ja virasto tullaan nimeämään direktiivin 12 artiklan mukaiseksi koordinaatiotehtävien hoidosta vastaavaksi viranomaiseksi. Viraston uuden kasvavan roolin korostamiseksi valiokunta esittää, että momentissa säädetään työ- ja elinkeinoministeriön tältä osin ohjaavan, ei määräävän, viraston toimintaa. Talousvaliokunta toteaa, että ministeriö vastaa tuotteiden ekolog- iselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle ase- tettavista vaatimuksista annetun lain (1005/2008) 26 §:n mukaisesti lain säännösten noudattamista koskevan valvonnan ylimmästä johdosta ja ohjauksesta niiltä osin kuin tätä teh- tävää ei ole nimenomaisesti annettu ympäristö- ministeriölle.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta eh- dottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 1 § muutettuna seuraavasti:

1 §

Tehtävät

(1 mom. kuten HE)

Energiavirasto hoitaa tehtävät, jotka sille on annettu:

(1—13 kohta kuten HE)

14) biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa (393/2013);

15) tuulivoiman kompensatioalueista annettussa laissa (490/2013). (Uusi)

(3—5 mom. kuten HE)

Energiavirastolle kuuluu tuotteiden ekologisen suunnittelun ja energiamerkintöjen tuoteryh-

mäkohtaisten asioiden valmistelu ja hallinnointi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa.

(7—9 mom. kuten HE)

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Marjo Matikainen-Kallström /kok
jäs. Lars Erik Gästgivers /r
Teuvo Hakkarainen /ps
Harri Jaskari /kok
Johanna Karimäki /vihr
Pia Kauma /kok
Jukka Kärnä /sd

Eero Lehti /kok
Päivi Lipponen /sd
Jari Myllykoski /vas
Martti Mölsä /ps
Sirpa Paatero /sd
Kaj Turunen /ps (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.